

REGÉLO.

Pesten vasárnap szeptember 10^{kén} 1837.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

A z ö r ü l t.

(Féle.)

„Itt lakik P*** orvos ur?” — kérdém egy nagy, csinos ház kapusától.

„Első emeletben, jobbra.”

Az orvos előmbé jött, 's üdvözetemet könnyű főhajtéssal fogadva, kabinetjébe vezetett. — 45—50 éves férjfiú lehetett, mint látám büszke, 's magáról sokat képzelő.

„Mi tetszik, uram?” — kérdé széket sem mutatva.

„Miss O*** Klára ügyében jövök.”

E' név bűverővel hatott az orvosra.

„Értem — rebegé elhalványodva — ön utasítást kíván a' leánynak sorsa felől. — Hát — nem tudja ön, hogy a' leány örült, tökéletesen örült? hogy örültsége törvényesen bebizonyított, 's ügyes orvosok által hitelesített? hogy magam is” —

„Mindenről értesítve vagyok; a' bírákat megcsalták; önt megvesztegették. — E' borzasztó dramának minden szövényei tudvák előttem. Hígyje ön — beszéljünk nyíltan — Miss Klára a' kincsszomjnak áldozatja, 's ezt ön szintén olly jól tudja, mint én!”

„Uram, esküszöm!” —

„Ne esküdjék! Még egyszer mondom, Klárát láttam, beszéltem vele; ő nem örült.”

„De uram” —

„Hallgasson tovább, 's ha becsületét általam sértve találja, kész vagyok minden elégtételre!”

P*** ur még inkább elhalványodék.

„Előre bocsátom, kihívást nem fogadok-el. Én orvoslom az embereket, nem gyilkolom.”

„Az az ... De menjünk a' dologra.”

„Beszéljen az ur” — mond az orvos mérgében reszketve.

„Két bátor ifjú, Miss Klára ártatlanságáról bizonyos levén, 's meggyőződén, hogy ő egy pokolbeli tettnek áldozatja, meghatározá a' szerencsétlen hölgynek kiszabadítását. Az egyik férjfiú én vagyok. A' törvényszékre vádat adtam-be, 's a' bírák elfogadák. — Holnap fog az ártatlanság ügye vitatkozás alá jőni, 's kinzói érdemlett díjjokat elnyerni!“

„No's? no's? mit érdekel az engem? — kérdé P***, székét, melylyen ült, hevesen visszalökve. — Mi czélja e' fenyegetéseknek? szóval, mit akar ön?“

„Csak mit az emberiség kíván.“ — Most én tárczámból egy iratot vonék-ki, azt neki átnyujtó. Ő sebesen átfutá 's összegyűré.

„Nem, nem, ezt aláírni soha sem fogom, annál kevesebbé nyilvánossá tenni, hogy Klára nem örült. Ön pedig menjen uram! e' pilanatban hagyjon-el, különben cselédem mutatja-meg az ajtót.“

„Azt ön nem merészlendi!“ — felelém nyugodtan, 's az orvost átható szemekkel vizsgálva.

P. ur feje melljére hanyatlott, 's arczát mind két kezével eltakará; e' helyzetben álla kis ideig. Végre felemelvén fejét, leirhatlan dühvel tekintte rám kérdvén: 's mit kíván ön tulajdonképpen?“

„Irja ön, mit tolla alá mondok: „Ez iromány által megismerem, hogy Miss O***Klára“ —

„'S tovább, uram?“

„Hogy Miss O*** Klára Evelina az örülségből már tökéletesen kigyógyult.“ — Látja az ur, hogy kinélve bánok önnel, 's még csak gazságát sem fedem-fel!“

„Ennyiből áll? — kérdé az orvos iszonyún elferdített képpel.

„Nem.“ — Irja még hozzá: 's bizonyitom egyszersmind, hogy Miss Klára, minden felügyelés nélkül, szabadon bocsáttathatik, és javai kormányzását gyámnok nélkül viheti! — Most irja alá nevét.“

P. ur egy pillanatig kételkedett; végre erőt vevén magán, aláírta, 's vadon forgó szemekkel átnyujtván, mondá: „Itt van; de őrizkedjék ön, nehogy valaha csak lábát is házamba tegye!“

Iszonyú néptömeg hemzsegett a' királyi törvényszéki terem csarnokain. Az ügyvédek bizonyítványa szerint számosabb 's fényesebb gyülekezetre nem enlékeztek a' törvénykezési teremben, hol már négy nap óta vitatkoztak Miss O*** Klára szabadsága, élete, rabsága, vagy halála felett; 's e' dramai jelenetekben dús esemény különösen látszék a' községet érdekelni. Menjünk mi is a' törvénykezési terembe, 's lássuk, mi történik ott 1833-ki februarius 4-kén. — Lord O*** éppen a' terembe vezetteték. Hajthatlan vakmerősége, melylyel e' nyomorú az első kérdésekre felelt, eltűnt; kékült arczain a' romlás bélyege mutatkozik, sűrű szemöldei alá rejtett fekete szemei villámo-

kat szórtak, 's zavart vonásai mindannyiszor ördögi vigyorgással húzódtak össze, valahányszor tekintete áldozatja tekintetével találkozott, ki vele halványon, de ártatlansága 's balsorsa érzetében szemközt ült.

Gyula barátom is jelen volt, 's egy csoportozat közt ülve, szokott fontos tekintetével beszélé szomszédjának, mit Klára szomorú történetéből tudott. Ez volt a' rajznak első része. — Másodikon a' megindult hallgatóság 's mind két rész jogvéde volt csatát végző erővel készültten látható. Először Miss Klára ügyvéde szólt. Beszéde a' szónoklatnak valódi remeke vala. Soha sem csalt-ki egy melodramának hőse több könyűt a' hallgatók szeméből, mint P. jogvéd, ki meggyőződése egész hevével beszélt a' fényes gyülekezet, a' fiatal 's rémmé sorvasztott leány előtt, kinek négy évi szenvedés által megváltozott vonásai már elegendők voltak szavát lelkesíteni. Beszéde végével mindenki azt hitte, hogy illy csalhatlan vádakra, felfödözött csalárdságokra senki sem felelhet. De az ellenfél nem könnyen engedé játékát elveszni. O*** lord jogvéde érzé ugyan, hogy olly szívrehatólag, mint ellentársa, nem beszélhet, a' bírák keblét annyira meg nem rázhatja, de bizott a' törvényes ítéletben, 's az illy esetekben legtöbbit határozó orvosi bizonyítványban. E' védeszközöket használni, mint tapasztalt jogvéd, nem is mulasztá-el, és így legelsőbbben is P. orvos bizonyítványára hivatkozik. Jogvédünk csak ezt várta. — Midőn látta, hogy ellenfele mindent elkövetett a' bírákat meggyőződésökben megtántorítani, egy fontos iromány felolvasását kíváná még; — 's ez P. ur írása volt, mellyben Klára őrülségének ellene mond, 's azt az őrülség körjeleitől tökéletesen kigyógyultnak vallja. — Ez villámerővel határozott. Az elégtelenség közös lön. O*** lord, ki diadalommal kezdé fejét felemelni, szótlan rogyott vissza ülésére, 's jogvéde így szólt:

„Kijátszottunk, ügyünk elveszett!“

„Van Miss Klárának is valami ellenvetése?“ — kérdé az elnök.

„Igen, uram!“ — felelé Klára.

Siri csend lön. Miss Klára felállt, 's egyszerű, szivrázó szóval beszélé el, mit szenvedett. Végre büszkén fölemelt fővel ezt mondta: „Engem őrültnek hirdettek, uraim! 's egy ügyvéd néhány pillanat előtt jelenlétemben egész szónoki tehetségével igyekezék megbizonyítani, hogy eszemet el kellett vesztenem! És én nem kiáltám ezen embernek, ki hóhérom védőjévé szegődött: „ön hazud, uram, én nem vagyok őrült!“ — nem, mert többet sirtam, mintsem valami igazságtalanságon bámulnék, bár mi helyen követnék is azt elrajtam. Négy kinteljes év, egész életemre való tapasztalást szerzett. De most, midőn a' könyűk arczomat felbarázdálva vonásimat elékteleníték, vé-

remet a' kétségbeesés megfagyaltta, 's 20-ik évemben hajamat szürkíteni kezdé, — kénytelen vagyok szólni. — Uraim, az ellenem másodszor is felhozott vád éppen olly sületlen, mint undok gyalázat; és sem lélekismeretet meg nem tántoríthat, sem a' törvény folyamatját nem képes gátolni. — Uraim, nem vagyok én, mint állíták, az emberiségnek veszélyes és haszontalan örült tagja; szegény, érdemetlenül gyötrött, törvénytelenül elítélt leány vagyok, ki most igazságot kíván kiszolgáltatni.

A' gyülekezet megindulva zajgott. Minden szemben könyűk csillogtak. Én Gyulához fordulék, ki felkiáltva „fölségesen!” egy könyűt törült-ki szemeiből.

A' főügyvédnek még egyszeri rövid ismétlése után az elnök végét veté a' vitakozásoknak, 's a' bírák azonnal a' tanácskozó terembe mentek.

„Édes barátom! — kérdé a' karomra támaszkodó Klára — mit remélhetek?”

„Szabadságot!” — felelém.

Alig tértek magukhoz Klára végzavai-szülte élénk megindulásukból a' hallgatók, a' bírák visszatértek, 's az elnök így szólt:

„Tekintetbe vevén a' vitakozás alatt annak kinyilvánosulását, hogy Miss O*** Klára Evelina nem örült; tekintetbe vevén P. orvostanár 1833. januarius 30-káról költ bizonyítványát, minél fogva őt egészségesnek vallja; — tekintetbe vevén, hogy Miss O*** Klára már teljesskorú: — rendeli a' bíróság, hogy fenn nevezett O*** Klára szabadságba helyeztetvén, boldogult atyjának O*** lordnak, minden ingó 's ingatlan javaiba törvényesen visszaiktattassék!”

E' pillanatban a' terem két ellenkező szegletén egy egy kiáltás, de különböző hatású hallaték; egyik O*** lord melljéből szorult-ki, ki, szédelve 's a' hallottak által semmiivé téve, székéről hevesen felszökött, és szólni igyekezék; de hiába: — a' másik Miss Klára ajkairól hangzott, ki, most szinte valóban megőrülve, félajulttan karamba rogyott.

Az elnök végre O*** lordhoz fordult, 's kemény hangon ezt mondá:

„Menjen ön; a' törvény nem ítélhet ön felett: de az Isten büntető kara utóléri az elfajult rokonokat!”

Halványan szédeltet-ki O*** a' felzudult hallgatók közül, kik a' bírónak végzavait ismétlék:

„Az Isten büntető kara utóléri az elfajult bünöst.”

Klára hálaérzemenye határtalan lön. Természettől nemes lélekkel áldott keble annál mélyebben érzé a' halát, minthogy a' neki tett

szolgálatról megfélelkezni nem tudott. Én vezetője, tanácslója, 's barátja lettem. Azon kért, szedjem rendbe jószágai számadását. Ez, igaz, terhes munka volt, de még is jól végzém. Nagybátyjának semmit sem tartozék adni, még is nemesebb lelkű volt, hogysem atyja testvérét szükölködni engedheté vala. Négy ezer font sterlinget határoztunk neki, azon föltétellel, hogy Amerikába költözzék: de a' pénz nem jutott kezeihez, mert ügyvivőnk, ki ezt neki megjelenteni akará, halva találá őt. Kétségbeesés 's lélekismeret furdalása megölték.

Klárát felszólítottam azután, cserelné-fel a' nagyvárosi zajt mezei csenddel. Ő megegyezett, 's én nevére a' boulogne-i erdő szomszédságában csinos jószágot vásárlottam. Ezután válogatott könyveket, 's egy kis barátságos társaságot szereztem, mellynek fő tagja nem sokára Gyula barátom lön. Szóval, békes, csendes, helyzetéhez illő életet szereztem neki.

E' csendes élet, tiszta ég, a' tavaszi virányban mosolygó természet, Klárába új életet lehelt, 's im! én azon édes mámorban szédelgetem, melly minden jó tettnek következménye; midőn anyám levele érkezik, — beteges, agg, kétszáz órányi távulságra lakó anyámé, — ki fiját még egyszer látni 's ölelni kívánta. Nekem hát utaznom kellett. Klarához siettem, kit a' kertben találtam. Kezében Rousseau „Heloise-ja“ volt.

„Én bucsúzni jöttem, Klára!“ — mondtam neki.

Klára megrettenve ejté-el könyvét.

„Bucsúzni?“ — kérdé szomorgó hangon.

„Olvassa ön e' levelet, 's mondja, nem kell-e mennem?“

Klára reszketve vevé a' nyújtott levelet; szorongó várakozással átolvasa, 's halvány tekintetét rám függeszté! — „Az anya kívánta szent. Ön utazik, Eduard! de nem egyedül; olly uti társa lesz, kiről sejtménye sincs.“

„Ki lenne az?“

Klára megzavarodék; arczán néhány pillanatig a' zavarodás pirossága égett; végre nagy fekete szemeit rám veté:

„Azt akarám mondani, hogy Klára, önnek barátnéja, ma testvére, holnap neje lesz, 's mindehova követheti önt, merre sorsa vezérli.“

Most minden világos volt előttem, 's a' legszebb valónak, életemnek tündérálmaival állék szemközt.

„Lehetlen! — kiálték — az lehetlen! Ön, Klára, egy dús, régi család ivadéka, a' szegény Eduard neje akar lenni? kinek, a' művészek remény jövőjén kívül, sem neve, sem rangja, sem értéke.

„S mivel birtam én? — kérdé a' deli hölgy könyező szemekkel — mivel birtam, midőn ön bakóim kezéből kiszabadított; mi jövő várt rám, Eduard?“

Midőn szavába akartam vágni, így folytatá:

„Hallgasson; még nem róvtam-le tartozásomat. Örök frigy!“ — mondá, 's jobbát jobbomba tévé.

„Örök, sirig tartó frigy!“ — viszonzám, hévvel csókolva keze márványát.

Négy hónap mulva anyám annyira felépült, hogy menyekzőnken jelen lehetett.

PESTI VIZSGÁLÓ.

Rákosi táborlat. — Multkori ígéretünk szerint közöljük a' rákosi táborban esendő nevezetesebb hadi gyakorlatoknak napi rendjét. — Sept. 24-kén 9 $\frac{1}{2}$ órákor a' „szász vasasok és János-dragonyosok, 10 órákor Nostitz könnyű lovagjai, Károly-uhlánok, két gyalog és két lovas ágyútelep (Batteria) mennek táborba. — 25-én A' két gyalog dandár (Brigade) az új utasítás szerint hadművészeti gyakorlatot fog tüzelve tartani, és pedig először Schelling, másodsor Hrabovsky vezér őrnagyé (General-Major). — A' lovas-ságnak szünnapja lesz. — 26-án reggeli 8 órákor lesz első lovas forgása mindkét dandárnak a' kőbányai szőlők megett. — 27-én reggeli 7, $\frac{3}{4}$ 8 és $\frac{3}{4}$ 9 órákor Rothkirch, Ceccopieri és Don Miguel ezredeiknek hadművészeti gyakorlata tüzből. Délutáni 5 órákor a' négy lovas ezred árok- és korlát-ugrásban gyakorolja magát. — 28-kán reggeli 7 órákor első táborfogás Soroksár felé. — 29-én reggeli 8 órákor mind két dandárnak lovasforgása a' pesti kőbányai szőlők megett. Délutáni 5 órákor Rothkirch 3 zászlóalja sáncz-támadást és védelést gyakorol. — Sept. 30-án és october 1-jén 2-dik táborfogás reggeli 10 órákor Buda-Eörsnél. E' hadi forgás alkalmával tanyázás (Biouac) is lesz. A' fő hadi szállás Buda-Eörs és Kis Torbágy. — 2-án délutáni 4 órákor Rosenbaum granátos zászlóalja, 's Este és Benczur zászlóaljaknak mutatványa tüzből. — 5 $\frac{1}{2}$ órákor Károly főherczeg uhánjainak caracoleurjei dsidák, kardok és pisztolyokkal tartanak forgásokat és gyakorlatokat. — 3-dikán hadművészeti mutatványa a' két lovas dandárnak reggeli 8 órákor. Délutáni 5 órákor Hrabovsky dandárja a' két táborsánczot megtámadja és védi. E' napon a' sánczolat előtt több pattogó (flatter) és köürög (Stein-Mine; egészen új találmány) fog felvettetni. — 4-dikén reggeli 8 órákor mind a' négy dandárnak nagy szemleforgása lesz tűz között. — 5-kén reggeli 7 órákor a' négy lovas ezrednek egyes mutatványa. — 6-kán reggeli 8 órákor harmadik lovasforgás a' kőbányai szőlők megett. — 7-én vizsgálódás (Recognoscierung). — 8-án Nagy egyházi dísz minden sereg 's ágyútelep jelenlétében; mely után a' tábor szétoszlik.

KÜLÖNFÉLE.

Furesa fogadás. — Angol országban egy kötélverő nagy mennyiségű pénzben fogadott, hogy ezer angol mértföldnyi utat hátra fele fog megtenni és mindennap 30 mértföldet menend, míg célját nem éri.

Kakas vja dal. Kocsink e' pillanatban állott-meg a' kakas tusahely*) kapujánál. A' megnyitás órája még nem kongott, 's mi nagy csapat agg kocsist és cselédséget (groom) láttunk ott állongni: mihelyest azonban a' hely tulajdonosa megérkezésünkről értesített, hozzánk sietve, mely tisztelettel üdvözölt, 's egy hátulsó kis ajtón a' körszinbe vezetett. Mindenikünk 5 schilling bemeneti díjt fizetvén egy czink mellékjegyet (contremarque) kaptunk, mellyen vívó kakas volt domború műben látható.

A' tusahely kerekded volt, padokkal környezve, mellyek függőlegesen emelkedének-fel. Középen kerekded tér emelkedék-fel mintegy 12 láb magasságban, 20 láb területben, 8—10 láb deszkázattal körülkerítve, nehogy a' tusázó kakasok lehulljanak. E' területen szalma-szőnyeg volt, 's e' szőnyegen egy krétával rajzolt $2\frac{1}{2}$ láb átmérőjű kör. Más, hasonlóan krétával rajzolt, de az elsőnél sokkal kisebb, amannak közepére csinálva. O' Brien megmagyarázá azoknak rendeltetését. A' vívó kakasok, ha lankadságuk miatt egymást már megtámadni elégtelenek, e' körökbe helyeztetve taszítottak egymás ellen. Egy cseledet is láttam, gyakran vízbe mártott hintezővel a' szalma-szőnyeget locsolót. O' Brien, ki mindent körülményesen tudott, elmondá a' szőnyeg-locsolásának okát, nehogy t. i. a' tusázók lábai elsikáljanak. Megmutaták a' ketreczeket is, mellyekben a' vivandó kakasokat tartották. Két illy ketrecz volt, minden sereg részére egy. Most tejes kenyérmorzsát vetettek elejekbe, és azonnal több orrot láttunk a' ketreczekbe vágott lyukakon minden részről előtűnni, 's a' kis vályúcskákba szórt eledelet egész hévvel felszededetni.

Végre ütött az óra, mellyben a' várakozó közönségnek megnyíltak a' templom kapui. Rohanva foglalá-el ez a' padokat, és csak kikiáltók járkáltak fel 's alá, kik a' vivandó tusa tartalmát árulták, mellyben a' kakas-tulajdonosnak neve, a' csatázó bajnok tollainak színe, testének nehézsége és a' rend, melly szerint vivand, a' kakasnak ereje, tusáji, mellyekből győzelemmel koszorúzva tért vissza, és tehetségei valának megírva.

(Vége következik.)

De hát mellyiké? — K. megyei A. faluban mult hetek között egy különös eset nagy próbára tévé az ottani tanácsnak mely bölcsességét, mellyet mint különös, de valódiilag megtörtént esetet közölni akarunk a' Regelő szép olvasóival. — Egy társzekér állott a' csárda közepén. Előtte a' lovak kellenlenül szórák a' már megunt szénát; gazdájok őket befogni készült szinte két órai tanyázása után, midőn egy más szekér hajtát az udvarra, 's a' rajta levő kocsis megpillantván most említett kocsisunknak kezében egy csákány-kapát, azt hevesen magáénak vallá, mellyet állítáva szerint az uton vesztett-el. A' megtámadott ugyan nem tagadá, hogy ő a' csákány-kapát találta, de már két órája, hogy a' csárdában volt, és így meg nem fogható, mint lehetne a' csákány-kapa az utána sokkal későbbben érkezett kocsisnak tulajdona. Bíró elébe került a' dolog. Ez körülményesen megvizsgálá a' dolgot, de belőle ki nem okosodhaték, mert egyik fél mindentre esküdött, hogy a' csákány-kapa tulajdona, a' másik, hogy sehol meg nem állott, 's ellenfelével nem is találkozott. — Rejtvények buvárai mit gondoltok? — Ez eset a' faluban nagy lármát okozott, és a' rejtvényt is megfejté. Egyik közbirtokos így magyarázá-meg a' dolgot: a' csákány-kapát ő találta-meg, és sebesen hajtatra, mindkettőt elkerülvén, a' talált csákány-kapát ismét elvesz-

*) Cockpit.

tette, melyet hihetõleg az utána jövõ talált-meg. Ezen felvilágosítás éppen alkalmas idõben jött, mert a' perlekedõ felek õkkel akarák jogukat bebizonyítani.

Közli N. E. K-ból.

EMLEKMONDÁS.

Jogaink.

Birtokok érdemnek nyújtanak, mérve határa
Van kiki telkének, melyet tiszteljen a' szomszéd
Nemtelen és a' nemes, külföldi, 's lakója hazának.
Kétes dolgokban ne ítéljen senki, bíró-szék
Tészen igazságot 's törvényt, nem kard hamis éle;
Igy csendes bátorságban kiki birja sajátját,
Nemzetségének melly átszáll hogszu sorára,
'S birja fiú- 's lány-ág késõ maradéka örökben,
Hogyha király- vagy hon-sértés nem tiltja bírását.
Igy szabad a' nemzet józan törvénynek alatta,
És munkára serény; mert tudja, kinek vet, arat, gyűjt.
A' köz ügyért minden felkél, áldozva sajátját;
Mert az egész épsége hites forrása különnek.

GUZMICS után K. H. K. J.

Halhatlan lelkünk a' hatalom szédelgõ magasságán el nem tántorodva, el nem kapva a' kincs's világi gyönyörök csábos örvényétõl, tartsa-meg érzéki önzõ gerjedelmek felett felsõbbségét; védje királyként ön állását, a' character legmagasabb bélyegét; képes levén lánghévében egy világ uradalmát kivirni, birjon egyszersmind elég hatalommal az egész világot nélkülözhetni, ha sors vagy kötelesség azt ugy kívánák.

SZONTAGH után Z. Leopoldina.

Szövetség. Nagyra-becsülésre kötött szövetségek gyakrabban sikerülnek, mint a' szenvedélyen szõtt házasságok.

KOTZEBUE után S. Karolina.

Tagrejtvény.

Elsõ tag.

Bár kevesen tudják, csúcsát szoktam kifejezni
A' tárgynak; nevémet régi család viseli.

Második tag.

Vagy magason fekszem, vagy alant; elnyerni erővel
Ellenség képes küzdve csak és baj után.

Egész.

Szép helység, melyet díszesít jeles egy kert
És gyönyörû tájek. Birja Fejér megye azt.

TÁPIÓRI.

Elõbbi rejtvény: 1) Mert távol laktak tõle. — 2) A' vak. — 3) Mikor pofon csapják; mert akkor szikrázik. — 4) A' kártya-dámák.

Szerkezi Róth krepf Gábor, halpiacson alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utsza 612.